

ldiging aan,
tur onder de

erste Bedrijf

cht!
stijnen slaat
deine David,
naren, en
id om mijn
Hoonend).
, handen,

mukte
shimpnd).
lochter won
thizinnig-
heid?

di!

vrouwen,
(zinnelijk)
evlei
en woord,
tre
magden
ze onbe-
ten toe.
lvan zin'.
wezen zou
vergaan,
zonden
troon,
betreden?
groeven
zijn nek!!

den dood,
sche
rouwen,
nen
eveling,
zijn
duizenden!
ni!
ing krenken
if (pauze),

Ik spatigerde

ereformeerde

rend wereld-

u het ergste

orden, maar

lo zóó schreef

iseeren, dan

ertrouwen de

ms uitbraakt,

goed beeld

gen toestand

ik weergeven

tijds uit hun

bestaat, ooit

Manus Peet"

lage werke-

nen) werke-

er is gegaan,

bewijzen.

t tooneelstuk

pikante saus

g mocht zijn,

s goede zede

ar den voor-

na een feest-

alleen. Michal

twijf. De om-

at Oostersche

wordt daarom

ichal van het

ot haar zegt:

Maar hier, in het Hebreewen-land
is de vrouw een heilgdom in huis.
Zij groeit het sappigst op in warmte
en aarde licht, als de wortlen van
d'olijf. Zij is er vrije meesteres en
ingeweven in onze dierbaarste
gepeinen. Geen bijzit of boeleerster,
hoe teed're lokstem ook,
vermag haar weg te dringen.

Is dit, vooral waar de omgang als in Westersch
milieu wordt overgebracht, niet krenkend voor de
vrouweener?

Maar Michal wordt hier ook al beschouwd als
door de wol geverfd.

Als David 's nachts moet vluchten, stelt zij hem
gerust, dat Saul's knechten hem niet spoedig zullen
achterhalen. Zij heeft haar maatregelen genomen.
Daaronder ook deze:

Uw bijzitten en slaaf,
de woelge krijgers Saul's bevolen
zoolang zij kunnen te weren;

Toen het bedrog van Michal was uitgekomen
en Saul haar ontmoet, snauwt hij zijn dochter toe:

Gij liegt boeleerster,.... gij liegt
en uw stem, zoo vroom en eerbaar
mij misleidend, met sluwen klank
van David nagebootst.

Welke dame Michal heeft gespeeld, weet ik ge-
lukkig niet. Maar toen zij zich voor het eerst op
het tooneel hoorde toespreken als „boeleerster”
moet haar schaamtegevoel wel sterk geprotesteerd
hebben. Maar door de repetities wordt dat over-
wonnen. Hoe jammer! Liever ware zij weggeloo-
pen! Maar nu moest zij ook deze woorden van
Saul aanhooren:

Verdedigt gij uw lief, den lief van
alle vrouwen? Een arglistig man met
honderd harten?... die tegen ieder
duifke, blank ven minne, kirt?...
Uw David sluw en wreed? — Verdedigt
gij dit ongezuiverd schepsel, van
wulpschheid en van wellust
afgevreten?

Nog meer tegen de borst stuit het volgende.
David is in de spelonk van Engedi gevlucht, nauw
aan Saul's jacht ontkomen. Hij is moedeloos. Maar
Samuel, de hoog bedagde, de wankelende, komt
hem in den nacht bezoeken om hem op te beuren.
Teeder was het samenzijn. David smeekt Samuel
om hem te gedenken in het gebed. Samuel omhelst
hem. Maar David kan den ziener nog niet laten
gaan. Hij valt op de knieën en smeekt: Uw zegen,
vader.

Samuel zegent hem en gaat heen.
David blijft pijnzand staren.
En dan leest gij onmiddellijk daarop:

Abjathar (eerbiedig tot David).
Ik waag het u te storen...
Uw zangster vraagt naar haren heer.
David (die opschrikt bij Abjathar's stem).
Ontwaakte Abichaël?
Abjathar.
Ontwaakt is zij. 't oog doorschitterd
van een droomen-roes.
Zij wilde haastiglijk hierheen....
Zij droomde van een kroon....
David (ontkent en plechtig).
Stil Abjathar... doof niet den heil'gen
klank van Samuel's stem in mij,
den innerlijken nazang van zijn wijsheid.
Abjathar.
Zoo schoon is Abichaël nu...
Omschienen van een profetie!...
David (ingehouden, droomrig).
O, deze vrouw,
mijn Abjathar...
Zij rooft mij
Michal's heugenis.
Rond haar gezicht
zij spant een tooverij van
licht.....

Abjathar.
Zoo vurig is haar woord,
zoo smachtend....
David (hevig).
Stil Abjathar....
mijn zinnen branden
van huiverende lusten aft
Bláas niet in den gloed!
Zeg haar.... ik kom! —

Nu moet toch het hooge woord er bij mij uit.
Ik vind dit walgelijk.
Driedubbel walgelijk.

Ik sta stom verbaasd, dat het „christelijk” pu-
blik niet geweldig floot.

Ik sta stom verbaasd, dat ieder, die op den
christennaam prijsstelt, niet haastig den schouw-
burg verliet en voor zijn God op de knieën is
gevallen met de belijdenis: gelijk een schaap heb
ik gedwaald in het rond, ai, zoek uw knecht,

uw dienstmaagd, schoon zij uw wetten schonden.
Wend toch voortaan mijn oog van d'ijdelheden af.

Ik kon nog meer citeeren.
Maar ik wil het niet.
't is genoeg.
Meer dan genoeg.

Wie dit goedkeurt, keurt heel het hedendaagsch
tooneel goed.

Want het is zelf een stuk hedendaagsch tooneel.
Er zijn zelfs stukken in het hedendaagsch too-
neel, die minder gevaarlijk zijn.

Wie dit goedkeurt, glijdt, als Christus niet krach-
tig tusschenkomt, de wereld in.

Dat walgelijke kan er niet door coupures uit
verwijderd zijn. Want het zit door dit heele too-
neelwerk heen.

Of er behalve de enkelen onder de spelers, ook
anders nog Gereformeerden aanwezig waren, is
mij niet bekend.

Ik ben niet inkwisitoriaal aangelegd.
Ik vertrouw, dat er heel weinigen zijn geweest.
Maar tot die weinigen zeg ik: ziet toe, dat het
zout in u niet smakeloos wordt.

Ziet toe, dat gij onze kerken niet bederft.

En hoe de tegenover ons staande pers over
dit artikel oordeelen zal, of zij er desnoods mee
spotten zal, deert mij niet.

Ik hoop met alle kracht tegen deze dingen te
blijven getuigen.

Ik wil er ons Gereformeerde volk gedurig aan
herinneren: Ziet, de Rechter staat voor de deur.

De Vrje er buiten.

Dit zal zeker uit de getuigenissen tegen de ge-
wraakte tooneeluitvoering wel duidelijk zijn gewor-
den: de Vrje staat er buiten.

Niemand minder dan de Rector Magnificus,
Professor Van Gelderen, legde in die kwaliteit deze
verklaring af.

Zelfs geen studentenvereniging aan de V. U.,
verzekerde de voorzitter van de Theologische Facul-
teitsvereniging der studenten, de heer Prins, is
erbij betrokken.

Aan de Vrje kan in deze niets ten laste worden
gelegd.

Dit zal nu wel bij allen vaststaan.

Geweldige agitatie.

Na ons stuk in het vorig nummer, kwamen vele
ingezonden stukken bij ons in.

Dat wij ze niet plaatsen, geschiedt niet uit
onwilligheid of om eenige andere reden.

We hebben er eenvoudig geen ruimte voor.

Dit stemt echter tot dank, dat ons Gerefor-
meerde volk op zijn post staat.

Dat blijkt niet alleen uit de ons, maar ook uit
de aan andere bladen toegestuurde inzendingen.

De stroom is niet te verzwelgen.

Dat blijkt ook uit het besluit van den raad
der Gereformeerde Kerk van Amsterdam, waar-
over wij ons hartelijk verblijden.

Nu zal men zich wel pogen te verdedigen: de
reactie kwam opzetten.

Maar ik meen dit ten sterkste te moeten er-
kennen.

Van konservatisme zijn we niet gediend.

Dat weet ieder Reformatielezer.

Maar in de agitatie werkt niet als domineerende
faktor het zondig konservatisme, maar de fijne
intuïtie van ons Gereformeerde volk.

Zij voelen het: hier is afwijking van ons heilig
beginsel.

Moed?

Na de tooneelvoorstelling kwam de auteur,
Querido op, zoo lazen we in verschillende bladen.

De „Telegraaf” schreef:

Querido huldigde in Saalborn den voortref-
fijken regisseur en den genialen tooneelspeler, die
hier de ontzaggelijk zware taak om te werken
met spelers die de tooneelkunst niet als vak be-
oefenen, volbracht had met kracht, ijver, over-
gave en geestdrift.

In de tweede plaats dankte hij de spelers zeer,
die met overgave, ijver en ernst het werk hadden
ondernomen, en den moed hadden getoond te dur-
ven optreden, in het werk van een andersden-
kende.

Hij hoopte ten slotte dat de vertooning thans
een niet al te goddeloozen indruk zou hebben
verwekt.

Het „Handelsblad” gaf te lezen:

De eerste vroeg het woord voor den bescheiden
duur van twee minuten, ten eerste om hulde te
brengen aan Louis Saalborn voor de ontzaggelijk
zware taak welke deze met de regie op zich
had genomen; ten tweede om aan deze christe-
lijke jonge dames en heeren dank te brengen voor
den door hen betoonden moed ieder die den
laatsten tijd de artikelen in „De Standaard” heeft
gevolgd en ook aandacht heeft gewijd aan de
rubriek „Ingezonden Stukken” zal — zeide de
heer Querido — begrijpen wat ik bedoel met
„moed”.

Het is alleszins verklaarbaar, dat Querido zoo
sprak.

Maar hij geleek ook den vos, die de passie
preekte.

Ik las onlangs, dat er dikwijls meer moed toe
behoort om „neen”, dan om „ja” te zeggen.

Onze jongelingschap leeft tegenwoordig onder
sterke pressie van buiten.

Het breken met konventie en traditie zit in de
lucht.

Wie daaraan niet meedoet, wordt voor „bekrom-
pen” gescholden.

En nu klinkt een jongere niets onaangenamer
in de ooren, dan dat men hem bekrompen noemt.

Daar kan hij niet tegen.

Zich dat brandmerk te laten opdrukken, in de
Gereformeerde levenshouding te volharden, eischt
schier een ruggegraat van staal.

Eischt een groote dosis moed.

En gelukkig hebben we een heele menigte van
zulke jongeren.

Zij zeggen volstandig „neen”.

De zwakken helaas bezwijken.

Daaronder reken ik ook de deelnemers aan de
tooneeluitvoering. Of laat ik liever spreken: zij
kenden een oogenblik van zwakte en bogen door.

Querido zocht den moed aan den verkeerden
kant.

Laten zij, die er aanwezig waren, dezen wieroek
spoedig wegblazen en tot zichzelf komen.

Laten vooral onze studenten bedenken, dat zij
voor een Mozes-dilemma staan.

Ons Gereformeerde volk heeft veel gebreken,
maar het heeft toch meer dan eenige andere chris-
telijke groep zijn liefde, zijn arbeid, zijn geld voor
den Heere over.

En nu smaalt de wereld de Gereformeerden als
bekrompen menschen.

Wat zult gij doen?

Doet als Mozes.

Van hem staat beschreven, dat hij door het
geloof geweigerd heeft een zoon van Farao's doch-
ter genoemd te worden, verkiezende liever met
het volk van God kwalijk gehandeld te worden dan
voor een tijd de genieting der zonde te hebben,

achtende de versmaadheid van Christus meerderen
rijkdom te zijn, dan de schatten van Egypte, want
hij zag op de vergelding des loons.

Die genietingen der zonde behoeven nog niet
grof te zijn.

Ze kunnen heel verfynd wezen.

Toch moet de versmaadheid van Christus, waar-
onder ieder geloovige ten slotte ligt, u liever zijn.

Op het standpunt van Querido zou Mozes het
moedigst zijn geweest, indien hij aan het hof ware
gebleven. Dan had hij geheel alleen tegenover zijn
volk gestaan.

Maar de Schrift leert het anders.

Het „Distanz-Gefühl” mag ook onder ons niet
uitslijten.

De lof van Querido is op zichzelf reeds een be-
denkelijk teeken.

— Kunst en kunst.

Na Querido trad nog een der spelers op.

Hun, die twijfelen of tooneelspel kunst is, ried
hij aan, volgens „De Telegraaf”: „Men ga maar
naar Saalborn en vraag hem of hij een stuk met
u wil instudeeren. Dit is de beste manier om te
weten of tooneelspel een kunst is”.

Hier heerscht klaarblijkelijk spraakverwarring.

De kunst in den hooger zin, zooals schilder-
en beeldhouwkunst wordt hier vereenzelvigd, met
wat men in het dagelijksche leven wel kunst noemt.

Ik wil het best aannemen, dat het voor den
regisseur Saalborn een heele kunst was om van
een stuk met ongeoeffende spelers iets terecht te
brengen.

Het is voor ouders een heele kunst om kinderen
op te voeden.

Het zou voor mij een heele kunst zijn om een
middagmaal behoorlijk klaar te maken.

Men zal echter begrijpen, dat dit met „kunst”
in hooger zin niets te maken heeft.

Zeer zeker valt er tegenwoordig een neiging op
te merken, om zoowal alles, waar kennen bij te
pas komt tot „wetenschap” en alles, wat „kunnen”
onderstelt tot kunst te verheffen.

Er rezen wel stemmen op om boekhouden tot
„wetenschap” te promoveeren. En zelfs het kook-
ondericht. Hoewel men dat toch nog beter, krach-
tens zijn naam, kook-kunst, bij „kunst” kon in-
deelen.

Dat op dien bewusten avond bleek, dat het too-
neelspel een kunst in hooger zin zou zijn, heb
ik uit de liberale pers niet kunnen opmaken.

Hoezeer zij de spelers met zachtheid behandelde,
scheen dergelijke kwalificatie niet uit de pen te
kunnen vloeien.

Verstandiger ware het daarom geweest, indien
de speler-slot-spreker hierover het zwijgen had
bewaard.

— Lastige kwaal.

Hebben we in dit nummer een ernstige zaak
ernstig onder de oogen mogen zien, zoo bestaat
er toch voor pessimisme geen reden.

Men kan even ontroeren bij een kwaad, dat
tot uitbreking komt, maar nooit mag men de pro-
portien ervan uit het oog verliezen.

Er is geen oorzaak om voor de toekomst van
ons Gereformeerde volk bezorgd te zijn.

De jonge vijgies worden gezien in onzen wijn-
gaard.

Daarom mogen wij den Heere dienen met blijd-
schap.